

Bureau Jeugdzorg werkt sinds kort met Amerikaanse opvoedmethode om gedragsproblemen te verhelpen

Drie happen groente op? Een sticker verdiend!

Reportage

Opvoedtraining leert ouders via rollenspellen hoe ze kinderen met ernstige gedragsproblemen moeten corrigeren.

**Van onze verslaggeefster
Aimée Kiene**

AMSTERDAM Met Matthijs (6) aan tafel is het avondeten elke dag weer een beproeving, zeggen zijn ouders, Rena en Dennis (34 en 36) uit Nieuw-Vennep. Matthijs lust niks, wil niks, schreeuwt de boel bij elkaar en maakt ruzie met zijn broertje en zijn zusje.

Soms wordt hij zo boos dat hij zijn vork in zijn vuist klemt en er mee in de lucht prikt. 'Nu blijft het nog bij zwaaien', zegt zijn moeder. 'Maar als hij straks 16 is, prikt hij zijn broer misschien echt in zijn vel.'

Toen Matthijs nog maar 6 maanden oud was, viel het Rená al op dat hij 'geen tevreden kind' was. En hoe ouder hij werd, hoe lastiger hij zich ging gedragen. Hij luisterde niet, werd vaak boos, kon geen 'nee' verdragen. Rena: 'Als ik hem om half negen op school afleverde, zat het me vaak al helemaal tot hier. Dan kon ik amper nog normaal afscheid van hem nemen, zoveel gedoe was er dan al aan vooraf gegaan.'

Na wat gesprekken met de intern begeleider van school kwamen Rena en Dennis bij Bureau Jeugdzorg terecht. Daar werd Mat-

thijs verwezen naar de Bascule, een centrum voor jeugdpsychiatrie in Amsterdam. Hij kreeg medicijnen om zijn ADHD te onderdrukken en Rena en Dennis kregen het advies mee te doen aan een opvoedtraining, PMTO genaamd (Parent Management Training Oregon), speciaal bedoeld voor ouders van kinderen met ernstige gedragsproblemen.

Op deze woensdagmiddag bespreken Rena en Dennis met hun trainer Jolle Tjaden (28) het systeem dat zij zelf bedacht hebben om het ritueel van de avondmaaltijd in betere banen te leiden. Voor elke vijf minuten dat Matthijs rustig aan tafel zit, kan hij een gekleurd polsbandje verdienen. Bij vier bandjes krijgt hij een sticker.

Als hij goed eet, valt er nog meer voor hem te halen. Elk hapje groente, elk stukje vlees, elke aardappel en elk toetje staan voor een krul op zijn kaart. Drie krullen betekenen een sticker. Vijf stickers leveren uiteindelijk een pakje voetbalplaatjes op.

'Heel goed', zegt trainer Tjaden. 'Dat zijn mooie kleine stapjes, waardoor hij de structuur beetje bij beetje kan leren. Waarom kan hij bij drie krullen al een sticker verdienen?'

'Dat is om hem het gevoel te geven dat het haalbaar is. Hij mag foutjes maken', zegt Rena.

'Precies, zo is het. Helemaal perfect', zegt Tjaden. De complimenten die de trainer tijdens de sessie uitdeelt aan de ouders hebben een

functie. Want een van de uitgangspunten van de training is dat positieve aandacht en beloning voor iedereen goed is: zowel voor de ouders, als voor het kind.

Vooral Dennis zegt daar veel aan te hebben. 'We zaten thuis in een negatieve spiraal. Ik werd alleen maar strenger tegen Matthijs en dat werkte eigenlijk averechts. Nu ben ik rustiger en escaleert de boel veel minder.'

Vanmiddag gaat Dennis nog eens met Tjaden oefenen hoe je grenzen kunt stellen, zonder dat het uit de hand loopt. Dat doen ze in een rollenspel, ook een van de vaste onderdelen van de training.

Dennis doet alsof hij zijn zoon is, die in de tuin staat te voetballen. Tjaden speelt de vader. Hij loopt

naar Dennis toe, en zegt: 'Het is een regel dat je niet in de tuin voetbalt. Ga nu naar het poortje, daar mag het wel.' Dennis blijft staan. 'Dat is niet luisteren. Ga nu, of je krijgt een time out op de gang van vijf minuten, zes minuten, zeven minuten...'

Daarna moet Dennis de stappen herhalen: contact maken, aandacht vragen, instructie geven, tien seconden wachten. Dan de time out aankondigen en Matthijs weer tien seconden de kans geven eieren voor zijn geld te kiezen. En wat als hij dan nog niet luistert, peinst Rena. 'Dan pak ik gewoon zijn bal af', zegt haar man.

Opvoedtraining gericht op jonge kinderen

Parent Managing Training Oregon (PMTO) is een opvoedtraining voor ouders van kinderen tussen 4 en 12 jaar met ernstige gedragsproblemen. De training is ontwikkeld in Amerika en bleek na onderzoek effectief. Op initiatief van Corine de Ruiter, hoogleraar forensische psychologie en Ferko Öry, kinderarts en wetenschapper bij TNO, is het programma naar Nederland gehaald. Inmiddels hebben negen jeugdzorginstellingen de therapie aangeboden aan 445 gezinnen. De behandeling sluit aan bij de roep (ook in de politiek) om kinde-

ren al op jonge leeftijd bij te sturen. Als kinderen op jonge leeftijd ernstige gedragsproblemen hebben, is dat een goede voorspeller voor problemen in de puberteit: criminaliteit, drugsgebruik. Vroeg ingrijpen kan dit voorkomen. PMTO is een intensieve training met veel rollenspellen. De behandeling wordt aangepast aan het betreffende gezin en bestaat uit 15 tot 25 sessies, die allemaal worden opgenomen op videocamera. Ouders kunnen niet vrijwillig meedoen met de training, daarvoor is een verwijzing van Bureau Jeugdzorg nodig.